

СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ

ВИТЯГ З РІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

18.10.2022 № 70/41- р/к

Справа № 1/02-44-21

м. Київ

Про порушення законодавства про
захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» (надалі – АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ», Товариство) протягом 2019-2021 років, січня - лютого 2022 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з розподілу електричної енергії в межах території Маріупольського, Нікольського, Мангушського, Авдіївського, Олександрівського, Волноваського, Мар'їнського, Покровського, Селидівського, Великоновоселівського, Торецького, Дружківського, Слов'янського, Костянтинівського, Добропільського, Криворізького, Лиманського, Бахмутського та Краматорського районів Донецької області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ», та електричних мереж інших власників, які приєднані до мереж ліцензіата (з якими укладені відповідні договори згідно з законодавством), з часткою 100 %.

Товариство неправомірно відмовляє споживачам в укладанні договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії.

За результатами розгляду справи № 1/02-44-21 такі дії АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» визнано зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з розподілу електричної енергії (пункт 2 статті 50, частина перша статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).

На АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» накладено штраф у розмірі 10 000 (десять тисяч) гривень.

Адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 1/02-44-21 про порушення Товариством законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», та подання Першого відділу досліджень і розслідувань від 29.09.2022 № 70-03/152-П,

ВСТАНОВИЛА:

1. Процесуальні дії

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Донецького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 11.02.2020 № 55/4-рп/к розпочато розгляд справи № 55/4-2020 за ознаками вчинення АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку послуг з розподілу електричної енергії, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (2) Відповідно до підпункту 6.7 пункту 6 розпорядження Голови Антимонопольного комітету України від 28.11.2019 № 23-рп «Про реорганізацію територіальних відділень Антимонопольного комітету України» (в редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 07 травня 2020 р. № 5-рп) (надалі – Розпорядження № 23-рп) з 01.06.2020 року припинено Донецьке обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України шляхом приєднання до Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України.
- (3) Згідно з підпунктом 6.8 пункту 6 Розпорядження № 23-рп Харківське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України визначено правонаступником всіх майнових прав та обов'язків Донецького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України.
- (4) Розпорядженням № 23-рп змінено з 02 червня 2020 року найменування Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України на Східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України, в складі якого утворено Перший відділ досліджень і розслідувань Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України.
- (5) Згідно розпорядження адміністративної колегії Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 16.02.2021 № 70/44-рп/к, Східним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України прийнято до провадження матеріали

справи № 55/4-2020 та присвоєно цій справі новий номер 1/02-44-21 (надалі - Справа).

- (6) В ході розгляду Справи надіслані до АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» вимоги від 26.02.2020 № 55-02/212, від 13.07.2020 № 70-02/1-3965, від 25.11.2020 № 70-025/1-7434, від 17.11.2021 № 70-02/1-9593, від 25.01.2022 № 70-02/1-474 про надання інформації. Окрім цього, в ході розгляду Справи територіальне відділення отримало від Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (надалі - НКРЕКП), роз'яснення щодо відповідності дій Товариства нормам діючого законодавства.

2. Відповідач

- (7) В Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (надалі - ЄДР) (конфіденційна інформація) про державну реєстрацію АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ». Ідентифікаційний код юридичної особи: (конфіденційна інформація). Місцезнаходження: (конфіденційна інформація).
- (8) Відповідно до інформації, що міститься в ЄДР, основним видом діяльності АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» (конфіденційна інформація).
- (9) У розумінні абзацу тринадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» є суб'єктом господарювання.

3. Визначення монопольного (домінуючого) становища

Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 01.04.2002 за № 317/6605 (надалі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики, встановлено наступне.

3.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (10) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

3.1.1. Суб'єкт господарювання

- (11) Об'єктом аналізу є АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» – суб'єкт

господарювання, який надає послуги з розподілу електричної енергії.

3.1.2. Конкретний товар (продукція, товари, послуги), який випускається, постачається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання

(12) Об'єктом аналізу є послуги з розподілу електричної енергії (надалі - Послуги).

3.2. *Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище*

3.2.1. Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

(13) Відповідно до пункту 4.1 Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарних груп, які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).

(14) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.

(15) Згідно з пунктом 82 статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії» система розподілу електричної енергії (далі - система розподілу) - система ліній, допоміжного обладнання, обладнання для трансформації та перемикачів, що використовується для розподілу електроенергії.

(16) Відповідно до пункту 56 статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії» оператор системи розподілу (надалі - ОСР) - юридична особа, відповідальна за безпечну, надійну та ефективну експлуатацію, технічне обслуговування та розвиток системи розподілу і забезпечення довгострокової спроможності системи розподілу щодо задоволення обґрунтованого попиту на розподіл електричної енергії з урахуванням вимог щодо охорони навколишнього природного середовища та забезпечення енергоефективності.

(17) Отже, у розумінні статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії» АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» є оператором системи розподілу (ОСР).

(18) Відповідно до пункту 78 частини першої статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії» розподіл електричної енергії - транспортування електричної енергії від електроустановок виробників електричної енергії або

електроустановок оператора системи передачі мережами оператора системи розподілу, крім постачання електричної енергії.

- (19) Відповідно до частини першої статті 3 Закону України «Про ринок електричної енергії» ринок електричної енергії функціонує на конкурентних засадах, крім діяльності суб'єктів природних монополій.
- (20) Статтею 1 Закону України «Про природні монополії» визначено, що:
- природна монополія - стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги);
 - суб'єкт природної монополії - суб'єкт господарювання (юридична особа) будь-якої форми власності, який виробляє (реалізує) товари на ринку, що перебуває у стані природної монополії.
- (21) Відповідно до абзацу восьмого частини першої статті 5 Закону України «Про природні монополії» відповідно до цього Закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у таких сферах, зокрема розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами.
- (22) Згідно з частиною першою статті 7 Закону України «Про природні монополії» діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, визначених у статті 5 цього Закону, а також діяльність суб'єктів господарювання на суміжних ринках підлягає ліцензуванню відповідно до закону.
- (23) Окрім цього, статтею 45 Закону України «Про ринок електричної енергії» визначено, що діяльність з розподілу електричної енергії підлягає ліцензуванню відповідно до законодавства.
- (24) АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» набуло права на провадження ліцензованої діяльності ОСР на підставі ліцензії Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 27.11.2018 № 1532.
- (25) Послуги є платними.
- (26) Так, частиною першою статті 7 Закону України «Про ринок електричної енергії» визначено, що на ринку електричної енергії державному регулюванню підлягають, зокрема, тарифи на послуги з розподілу електричної енергії.
- (27) Згідно з частиною четвертою статті 7 Закону України «Про ринок електричної енергії» тарифи на послуги розподілу електричної енергії розраховуються

незалежно від відстані, на яку вона передається та розподіляється. Тарифи на послуги з розподілу можуть складатися з декількох ставок, зокрема ставки за користування потужністю електричних мереж.

- (28) Таким чином, Послуги є товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ».

3.2.2 Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- (29) Споживачами Послуг є, зокрема юридичні особи, електроустановки яких приєднанні до системи розподілу електричної енергії, яка перебуває у власності або господарському віданні АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ».

3.3. Визначення товарних меж ринку

- (30) Відповідно до пунктів 5.1 – 5.3. Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

- (31) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є:

подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання, тощо;

подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників, тощо;

наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);

відсутність суттєвої різниці в цінах;

взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.

- (32) При проведенні дослідження необхідно враховувати, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані.

- (33) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування, тощо.

- (34) Розподіл електричної енергії є послугою.
- (35) Внаслідок технологічних особливостей надання Послуги, вони не мають товарів-замінників.

3.4. *Визначення географічних меж ринку*

- (36) Відповідно до пункту 6.1 Методики територіальні межі ринку визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів є неможливим або недоцільним.
- (37) Відповідно до пункту 1.3 Ліцензійних умов місце провадження господарської діяльності - територія (або частина території) адміністративно-територіальної одиниці, де розташована система розподілу електричної енергії, що перебуває у власності, господарському віданні (щодо державного або комунального майна) або в управлінні на підставі договору управління активами, укладеного з Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, здобувача ліцензії (ліцензіата), та електричні мережі інших власників, які приєднані до мереж здобувача ліцензії (ліцензіата) (з якими укладені відповідні договори згідно із законодавством), які не мають ліцензії на розподіл електричної енергії, яку здобувач ліцензії (ліцензіат) зазначив у документах, що додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням змін до документів, поданих ліцензіатом в установленому цими Ліцензійними умовами порядку). Якщо на території адміністративно-територіальної одиниці розташовані системи розподілу електричної енергії інших ліцензіатів з розподілу електричної енергії, то місце провадження діяльності кожного з цих ліцензіатів визначається відповідно до території розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності, господарському віданні (щодо державного або комунального майна) або в управлінні на підставі договору управління активами, укладеного з Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, ліцензіата, та електричних мереж інших власників, які приєднані до мереж цього ліцензіата (з якими укладені відповідні договори згідно із законодавством).
- (38) Відповідно до Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 27.11.2018 № 1532 «Про видачу АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» ліцензії з розподілу електричної енергії та анулювання ліцензії з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами і постачання електричної енергії за регульованим тарифом», ліцензія видана на право провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії у межах місць провадження господарської діяльності, а саме на території Маріупольського, Нікольського, Мангушського, Авдіївського,

Олександрівського, Волноваського, Мар'їнського, Покровського, Селидівського, Великоновоселівського, Торецького, Дружківського, Слов'янського, Костянтинівського, Добропільського, Криворізького, Лиманського, Бахмутського та Краматорського районів Донецької області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ», та електричних мереж інших власників, які приєднані до мереж ліцензіата (з якими укладені відповідні договори згідно з законодавством).

- (39) Отже, територіальними межами ринку Послуг є територія Маріупольського, Нікольського, Мангушського, Авдіївського, Олександрівського, Волноваського, Мар'їнського, Покровського, Селидівського, Великоновоселівського, Торецького, Дружківського, Слов'янського, Костянтинівського, Добропільського, Криворізького, Лиманського, Бахмутського та Краматорського районів Донецької області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ», та електричних мереж інших власників, які приєднані до мереж ліцензіата (з якими укладені відповідні договори згідно з законодавством) (надалі – Територіальні межі).

3.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

- (40) Відповідно до пункту 7.1. Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (41) Часовими межами ринку Послуг визначено період: 2019 - 2021 роки та січень — лютий 2022 року.
- (42) В зазначений період структура вказаного ринку не змінювалась.

3.6. Розрахунок частки суб'єктів господарювання на ринку

3.6.1. Розрахунок частки суб'єкта господарювання на ринку.

- (43) За інформацією АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» обсяги Послуг, наданих суб'єктам господарювання, з якими у Товариства укладені договори споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії, за вищевказаний період складають 8 982 282 316,27 грн. в т.ч. за:

- 2019 рік – 2 164 909 503,07 грн.;

- 2020 рік – 3 092 442 674,76 грн.;

- 2021 рік – 3 724 930 138,44 грн.

- (44) Внаслідок технологічних особливостей надання Послуг, конкуренція на ринку Послуг відсутня.
- (45) Виходячи з наведеного, частка АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» на ринку Послуг протягом 2019 - 2021 років, січня - лютого 2022 року в Територіальних межах становила 100 %.

3.7. *Визначення бар'єрів для вступу на ринок*

- (46) Відповідно до Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (47) Згідно з статтею 5 Закону України «Про природні монополії» відповідно до цього Закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, зокрема, розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами.
- (48) Частиною другою статті 7 Закону України «Про природні монополії» передбачено, що в умовах та правилах здійснення підприємницької діяльності у сферах природних монополій та на суміжних ринках (ліцензійних умовах) визначаються зобов'язання суб'єктів природних монополій з надання технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва згідно з вимогами законодавства.
- (49) Основними бар'єрами вступу на ринок послуг з розподілу електричної енергії є обмеження, пов'язані з необхідністю наявності у власності об'єктів електроенергетики (електричних станцій, підстанцій, мереж, призначених для розподілу електричної енергії від магістральної мережі та/або електричної станції до споживача) та необхідністю отримання ліцензії на здійснення діяльності з розподілу електричної енергії.
- (50) Разом з цим, відповідно до частини другої статті 5 Закону України «Про природні монополії» зведений перелік суб'єктів природних монополій ведеться Антимонопольним комітетом України на підставі реєстрів суб'єктів природних монополій у сфері житлово-комунального господарства, що формуються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг, а в інших сферах, в яких діють суб'єкти природних монополій, - національними комісіями регулювання природних монополій у відповідній сфері або органами виконавчої влади, що здійснюють функції

такого регулювання до створення зазначених комісій.

- (51) Відповідно до пункту 3 Порядку складання та ведення зведеного переліку суб'єктів природних монополій, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 28.11.2012 № 874-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 19.12.2012 за № 2119/22431 (надалі – Порядок складання та ведення зведеного переліку суб'єктів природних монополій), складання та ведення зведеного переліку здійснюється Антимонопольним комітетом України на підставі реєстрів суб'єктів природних монополій у сфері житлово-комунального господарства, що формуються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг, а в інших сферах, в яких діють суб'єкти природних монополій, - національними комісіями регулювання природних монополій у відповідній сфері або органами виконавчої влади, що здійснюють функції такого регулювання до створення зазначених комісій.
- (52) Пунктом 4 Порядку складання та ведення зведеного переліку суб'єктів природних монополій передбачено, що внесення суб'єктів господарювання природних монополій до зведеного переліку здійснюється Антимонопольним комітетом України на підставі реєстрів суб'єктів природних монополій, отриманих від Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики (у сферах: передачі електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами; розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами).
- (53) Згідно інформації, розміщеної на офіційному сайті Антимонопольного комітету України www.amcu.gov.ua, АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» входить до переліку суб'єктів природних монополій Донецької області.
- (54) АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» в Територіальних межах не має конкурентів на ринку Послуг, а відтак споживачі Послуг не мають можливості отримувати такі послуги від інших суб'єктів господарювання.
- (55) Отже, ринок Послуг перебуває у стані природної монополії.

3.8 Загальні висновки щодо визначення монопольного (домінуючого) становища Відповідача

- (56) АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» протягом 2019 - 2021 років, січня — лютого 2022 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку Послуг на території Маріупольського, Нікольського, Мангушського, Авдіївського, Олександрівського, Волноваського, Мар'їнського, Покровського, Селидівського, Великоновоселівського, Торецького, Дружківського, Слов'янського, Костянтинівського, Добропільського, Криворізького, Лиманського, Бахмутського та Краматорського районів Донецької області в межах розташування системи розподілу електричної

енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ», та електричних мереж інших власників, які приєднані до мереж ліцензіата (з якими укладені відповідні договори згідно з законодавством), із часткою 100 %.

4. Зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку

4.1. Обставини справи

- (57) Відповідно до статті 5 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» до житлово-комунальних послуг належать, зокрема комунальні послуги - послуги з постачання та розподілу природного газу, постачання та розподілу електричної енергії, постачання теплової енергії, постачання гарячої води, централізованого водопостачання, централізованого водовідведення, поводження з побутовими відходами.
- (58) Частиною першою статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначено, що надання житлово-комунальних послуг здійснюється виключно на договірних засадах.
- (59) Відповідно до частини другої статті 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавець комунальної послуги, який займає монопольне становище на ринку, за наявності у нього технічних можливостей надання комунальної послуги не вправі відмовити в укладенні відповідного договору споживачеві чи іншій особі, яка відповідно до договору або закону укладає такий договір в інтересах споживача, якщо інше не передбачено законом.
- (60) Згідно з частиною четвертою статті 20 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» обов'язки енергопостачальників або інших суб'єктів, визначених законом щодо постачання та розподілу електричної енергії, встановлюються законом, що регулює відносини у сфері постачання та розподілу електричної енергії.
- (61) Взаємовідносини, які виникають під час купівлі-продажу електричної енергії, визначені Правилами роздрібного ринку електричної енергії, затвердженими постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 14.03.2018 № 312 (надалі – Правила роздрібного ринку).
- (62) Пунктом 1.2.1 глави 1.2 розділу I Правил роздрібного ринку визначено, що на роздрібному ринку електричної енергії споживання та використання електричної енергії для потреб електроустановки споживача здійснюється за умови забезпечення розподілу/передачі та продажу (постачання) електричної енергії на підставі договорів про розподіл/передачу, постачання електричної енергії, надання послуг комерційного обліку, які укладаються відповідно до

цих Правил, Кодексу системи передачі, Кодексу систем розподілу та Кодексу комерційного обліку.

- (63) Як зазначено у пункті 1.2.3 глави 1.2 розділу I Правил роздрібного ринку оператор системи не має права відмовити, зокрема, в розподілі (передачі) електричної енергії електропостачальникам та споживачам до межі балансової належності їх електроустановок за умови дотримання ними вимог законодавства України, зокрема законодавства у сфері енергетики.
- (64) Згідно з пунктом 2.1.2 глави 2.1. розділу II Правил роздрібного ринку оператор системи зобов'язаний укласти договори про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії з усіма споживачами, електроустановки яких приєднані до електричних мереж на території діяльності відповідного оператора системи.
- (65) Відповідно до пункту 2.1.3. глави 2.1. розділу II Правил роздрібного ринку ініціатором укладення договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії у разі зміни споживача, форми власності чи власника електроустановки є споживач.
- (66) Згідно пункту 2.1.5. глави 2.1. розділу II Правил роздрібного ринку договір споживача про надання послуг з розподілу/передачі електричної енергії є публічним договором приєднання та укладається з урахуванням статей 633, 634, 641, 642 Цивільного кодексу України на основі типового договору. Договір споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії за ініціативою споживача або оператора системи відповідно до визначених цими Правилами випадків, як правило, укладається шляхом приєднання споживача за заявою-приєднанням до розробленого оператором системи розподілу договору на умовах складеного оператором системи розподілу паспорта точки розподілу. За ініціативою однієї із сторін договір споживача про надання послуг з розподілу/передачі електричної енергії оформлюється в паперовій формі.
- (67) Відповідно до пункту 2.1.7 глави 2.1. розділу II Правил роздрібного ринку фактом приєднання споживача до умов договору споживача про надання послуг з розподілу/передачі електричної енергії (акцептування договору) є вчинення споживачем будь-яких дій, які свідчать про його бажання укласти договір споживача про надання послуг з розподілу/передачі електричної енергії, зокрема повернення (надання) підписаної заяви-приєднання, сплата рахунка оператора системи та/або документально підтверджене споживання електричної енергії..
- (68) У пункті 2.1.8 глави 2.1. розділу II Правил роздрібного ринку зазначено, що для укладення договору споживача про надання послуг з розподілу/передачі електричної енергії заявник у разі зміни споживача, форми власності чи власника електроустановки має надати оператору системи такі документи:

1) заяву про укладення відповідного договору із зазначенням місцезнаходження об'єкта та реквізитів заявника та наявності паспорта точки розподілу/передачі;

2) для юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців: витяг з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань (далі - ЄДР), роздрукований із мережі Інтернет, або копію довідки, або копію виписки з ЄДР;

для фізичних осіб: копію довідки про присвоєння ідентифікаційного номера або реєстраційного номера картки платника податків або копію паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні або інші переконання відмовляються від прийняття ідентифікаційного номера, офіційно повідомили про це відповідні органи державної влади і мають відмітку у паспорті);

3) копію документа, яким визначено право власності чи користування на об'єкт (приміщення), або копію документа, що підтверджує право власності чи користування на земельну ділянку або її частину (у разі відсутності на відповідній земельній ділянці об'єкта), право на розміщення електроустановок на території здійснення господарської діяльності з розподілу електричної енергії (у разі відсутності об'єкта споживача);

4) копію документа про підтвердження повноважень особи на укладення договору (витяг з установчого документа про повноваження керівника (для юридичних осіб), копію довіреності, виданої в установленому порядку тощо), за необхідності;

5) копію декларації (повідомлення) про початок виконання будівельних робіт або дозволу на виконання будівельних робіт (для укладення договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) та постачання електричної енергії на будівельні майданчики, у разі якщо наявність такого дозволу є обов'язковою або зазначені документи вимагаються законодавством у сфері містобудування) та/або у визначених законодавством випадках, копію декларації про готовність об'єкта до експлуатації або сертифіката (для новозбудованих та реконструйованих електроустановок);

6) довідку про обсяги очікуваного споживання електроенергії окремо за кожною площадкою вимірювання споживача (крім побутових споживачів).

(69) Отже, Правилами роздрібного ринку визначено перелік документів, які необхідно надати до оператора системи розподілу для укладання договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії.

(70) ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ПРОКОМ МІСЬКБУД ПРОЕКТ» (надалі - ТОВ «ПРОКОМ МІСЬКБУД ПРОЕКТ») є юридичною особою. Ідентифікаційний код юридичної особи (конфіденційна інформація). Місцезнаходження: (конфіденційна інформація). Основним видом діяльності (конфіденційна інформація).

- (71) Отже, ТОВ «ПРОКОМ МІСЬКБУД ПРОЕКТ» у розумінні абзацу тринадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання.
- (72) ТОВ «ПРОКОМ МІСЬКБУД ПРОЕКТ» звернулось до Донецького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України із заявою щодо неправомірних дій АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ».
- (73) Так, зі змісту заяви вбачалось, що між АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» та ТОВ «ПРОКОМ МІСЬКБУД ПРОЕКТ» укладено договір про стандартне приєднання до електричних мереж системи розподілу від 01.04.2019 № 26-13ИС50120978. АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» 20.08.2019 було проведено монтаж електропроводки та засобу обліку на об'єкті ТОВ «ПРОКОМ МІСЬКБУД ПРОЕКТ» (здійснено приєднання споживача до електричних мереж системи розподілу). Зазначений об'єкт заявник мав намір використовувати для здійснення господарської діяльності із роздрібною та оптовою торгівлею будівельними матеріалами.
- (74) ТОВ «ПРОКОМ МІСЬКБУД ПРОЕКТ» 25.09.2019 звернулось до АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» із заявою щодо укладання договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії та відповідною Заявою-приєднанням до умов вказаного договору.
- (75) До заяви-приєднання ТОВ «ПРОКОМ МІСЬКБУД ПРОЕКТ» додало наступні копії документів: паспорта Баранова А.Є. (директор ТОВ «ПРОКОМ МІСЬКБУД ПРОЕКТ»); витягу з державного реєстру речових прав на нерухоме майно № 133508771 від 07.08.2019; наказу про призначення директора від 23.08.2019 № 23/08/17; виписки з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань від 12.09.2017; копію протоколу ЗСУ ТОВ «Проком міськбуд проект» від 22.08.2017 № 22/08-17 про призначення директора; Статуту ТОВ «Проком міськбуд проект»; витягу з реєстру платників податків ПДВ; договору позики від 01.09.2018 № 01/09-01 щодо об'єкту споживача; довіреності представника ТОВ «Проком міськбуд проект».
- (76) АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» на звернення ТОВ «ПРОКОМ МІСЬКБУД ПРОЕКТ» щодо укладання договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії листом від 04.10.2019 № 60/8424/1-вих повідомило, що «...відсутній будь-який документ, що підтверджує або спростовує проведення реконструкції або зміни цільового призначення на зазначених об'єктах нежитлової нерухомості.» (мова оригіналу).
- (77) Також АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» листом від 04.12.2019 № 54/10241-вих зазначило, що ТОВ «ПРОКОМ МІСЬКБУД ПРОЕКТ» не надало усіх документів, передбачених пунктом 2.1.7 глави 2.1. розділу II Правил роздрібного ринку, а саме документу, що підтверджує або спростовує

проведення реконструкції або зміни цільового призначення на зазначених заявником об'єктах нерухомості.

- (78) Через відсутність документу, що підтверджує або спростовує проведення реконструкції або зміни цільового призначення на зазначений об'єкт нежитлової нерухомості АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» не уклало договір споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії з ТОВ «ПРОКОМ МІСЬКБУД ПРОЕКТ».
- (79) НКРЕКП листом від 11.01.2020 № 371/167-20 зазначила, що «... Наданих ТОВ «ПРОКОМ МІСЬКБУД ПРОЕКТ» документів достатньо для укладання договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії. У разі їх належного оформлення у АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» немає підстав для відмови від укладання такого договору.» (мова оригіналу).
- (80) Таким чином, з урахуванням викладеного, не укладання АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії з ТОВ «ПРОКОМ МІСЬКБУД ПРОЕКТ» з причин не надання останнім документу, що підтверджує або спростовує проведення реконструкції або зміни цільового призначення на об'єктах нежитлової нерухомості, є безпідставними та такими, що не відповідає нормам діючого законодавства.
- (81) В ході розгляду Справи АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» листом від 10.02.2022 № 83/3627 (вх. від 14.02.2022 № 203кі) повідомило про укладання з ТОВ «ПРОКОМ МІСЬКБУД ПРОЕКТ» договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії.
- (82) В ході розгляду Справи були виявлені й інші випадки необґрунтованих відмов споживачам в укладанні договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії.
- (83) Так, аналізом інформації, наданої АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» листами від 30.07.2020 № 54/7016-вих (вх. від 03.08.2020 № 4147) і від 07.12.2021 № 83/22312-вих (вх. від 09.12.2021 № 6797) встановлено, що відмови в укладанні договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії отримали такі споживачі:

Найменування споживача	Дата звернення	Причини відмови в укладанні договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії
ФОП Колотій А.А.	08.04.2020	Розподіл електричної енергії на об'єкт у м. Краматорськ, (конфіденційна інформація) здійснюється на підставі діючого договору, укладеного з ТОВ «Комплекс Стіл».

ТОВ «Укрвуглепрохідка»	02.04.2019	Розподіл електричної енергії на об'єкт здійснюється на підставі діючого договору, укладеного з попереднім власником/користувачем.
ФОП Коваленко О.М.	06.07.2021	Розподіл електричної енергії на об'єкт здійснюється на підставі діючого договору, укладеного з попереднім власником/користувачем.
ФОП Родний О.А.	28.09.2021	Розподіл електричної енергії на об'єкт здійснюється на підставі діючого договору, укладеного з попереднім власником/користувачем

(84) *(конфіденційна інформація)*

(85) Отже, з урахуванням викладеного, єдиною підставою для відмови новим споживачам в укладанні договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії було наявність діючого договору про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії з попереднім власником/користувачем. Інших причин не укладання Товариством договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії у листах до вказаних суб'єктів господарювання зазначено не було.

(86) Також АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» відмовляло в укладанні договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії з причин наявності діючого договору з попереднім власником/користувачем не лише суб'єктам господарювання, але й Об'єднанням співвласників багатоквартирних будинків (надалі - ОСББ).

(87) Так, АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» відмовило в укладанні договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії ОСББ «Нахімова 190», ОСББ «Миру 74», ОСББ «Архітектора Нільсена 39».

(88) В той же час, відповідно до пункту 4.27 розділу IV Правил роздрібного ринку, у разі звільнення приміщення та/або остаточного припинення користування електричною енергією споживач зобов'язаний повідомити електропостачальника та оператора системи або основного споживача про намір припинити дію відповідних договорів не пізніше ніж за 20 робочих днів до дня звільнення приміщення та/або остаточного припинення користування електричною енергією та надати заяву щодо розірвання договорів і в цей самий термін здійснити сплату всіх видів платежів, передбачених відповідними договорами, до заявленого споживачем дня звільнення

приміщення та/або остаточного припинення користування електричною енергією включно.

Дія договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії достроково припиняється у разі отримання оператором системи від нового або від попереднього власника (користувача) об'єкта споживача документального підтвердження факту зміни власника (користувача) цього об'єкта.

Дія договору про постачання електричної енергії достроково припиняється у разі отримання електропостачальником від оператора системи або нового чи попереднього власника (користувача) об'єкта споживача документального підтвердження факту укладення договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії між оператором системи і новим власником (користувачем) цього об'єкта.

У такому разі дія відповідних договорів припиняється в частині постачання та розподілу електричної енергії на об'єкт, а в частині виконання фінансових зобов'язань сторін (які виникли на дату припинення дії договорів) їх дія продовжується до дати здійснення повного взаєморозрахунку між сторонами.

З новим споживачем укладаються договори відповідно до вимог законодавства України, зокрема цих Правил, після припинення дії договорів зі споживачем, який звільняє приміщення, у частині постачання та розподілу електричної енергії на цей об'єкт.

(89) В ході розгляду Справи територіальне відділення отримало роз'яснення НКРЕКП щодо правомірності відмов АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» новим споживачам в укладанні договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії у зв'язку із наявністю діючого договору про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії з попереднім власником/користувачем.

(90) Так, НКРЕКП у листі від 29.12.2021 № 15365/20.2/7-21 (вх. від 05.01.2022 № 15) зазначила, що, зокрема «... Дія договорів може бути достроково припинена електропостачальником та/або оператором системи у разі отримання документального підтвердження факту зміни власника об'єкта. У такому разі відповідні договори припиняють свою дію в частині постачання та розподілу електричної енергії на об'єкт, а в частині виконання фінансових зобов'язань сторін (які виникли на дату припинення дії договорів) продовжують діяти до дати здійснення повного взаєморозрахунку між сторонами.....

.... у зв'язку із зміною споживача, ОСР має невідкладно вжити вичерпних заходів щодо укладання договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії з новим споживачем...

Таким чином, у разі зміни споживача (власника/користувача об'єкта) та надання ним до ОСР документального підтвердження факту зміни власника/користувача об'єкта, ОСР має до укладання з новим споживачем договору споживача про надання послуг з розподілу відповідно до пункту 4.27 розділу IV ПРРЕЕ достроково припинити договір про надання послуг з розподілу електричної енергії з попереднім споживачем (власником/користувачем) та укласти з новим споживачем договір споживача про надання послуг з розподілу» (мова оригіналу).

- (91) Таким чином, наявність документального підтвердження факту зміни власника (користувача) об'єкта є підставою для припинення оператором системи розподілу (ОСР) дії договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії, укладеного з попереднім власником (користувачем) об'єкту, в частині розподілу електричної енергії.
- (92) Отже, з урахуванням викладеного АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» необґрунтовано відмовляло:
- суб'єктам господарювання - ФОП Колотія А.А., ТОВ «Укрвуглепрохідка», ФОП Коваленка О.М., ФОП Родного О.А.;
 - ОСББ - «Нахімова 190», «Миру 74», «Архітектора Нільсена 39»
- в укладанні договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії.
- (93) В ході розгляду Справи АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» листом від 07.12.2021 № 83/223/12-вих (вх. від 09.12.2021 № 6797) повідомило, що «... з 2019 по грудень 2021 року нових звернень від ТОВ «Укрвуглепрохідка» з питань укладання договорів про надання послуг з розподілу ... на адресу Товариства не надходило.» (мова оригіналу).
- (94) АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» листом від 16.12.2020 № 54/12807-вих (вх. від 18.12.2020 № 7105) повідомило, що договір споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії укладено з (конфіденційна інформація).
- (95) Листом від 10.02.2022 № 83/3627 (вх. від 14.02.2022 № 203кі) АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» повідомило, що договір споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії укладені з (конфіденційна інформація). При цьому, як вбачається з інформації, наданою зазначеним листом, (конфіденційна інформація) повторно не звертались до АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» з питань укладання договору про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії.

Антиконкурентні наслідки дій Відповідача

- (96) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку визнаються, зокрема дії, які призвели або можуть

призвести до обмеження конкуренції на ринку або до ущемлення інтересів споживачів, і які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

- (97) Дії АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ», які полягають у необґрунтованій відмові суб'єктам господарювання та ОСББ в укладанні договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії, є такими, що призводять до ущемлення їх інтересів, адже Послуги надаються лише на підставі договору про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії. Отримання Послуг без укладеного договору є неможливим.
- (98) Окрім цього, лише за наявності укладеного договору про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії можливе споживання електричної енергії для задоволення своїх потреб:
- для суб'єктів господарювання - у здійсненні господарської діяльності;
 - для ОСББ – у забезпеченні мешканців багатоквартирного будинку електричною енергією та утримання майна багатоквартирного будинку.
- (99) Тобто, відсутність договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії унеможливило укладання ТОВ «ПРОКОМ МІСЬКБУД ПРОЕКТ», ТОВ «Укрвуглепрохідка», ФОП Колотія А.А., ФОП Коваленка О.М. і ФОП Родного О.А. ОСББ «Миру 74», ОСББ «Нахімова 190», ОСББ «Архітектора Нільсена 39» з електропостачальниками договору споживача про постачання електричної енергії.
- (100) При цьому, відсутність електричної енергії на об'єктах ТОВ «ПРОКОМ МІСЬКБУД ПРОЕКТ», ТОВ «Укрвуглепрохідка», ФОП Колотій А.А., ФОП Коваленка О.М. і ФОП Родного О.А. могло призвести до неможливості здійснення ним господарської діяльності, що в свою чергу може перешкоджати розвитку та розширенню конкуренції на відповідних товарних ринках, де ТОВ «ПРОКОМ МІСЬКБУД ПРОЕКТ», ТОВ «Укрвуглепрохідка», ФОП Колотій А.А. ФОП Коваленко О.М. і ФОП Родний О.А. здійснюють господарську діяльність.
- (101) Окрім цього, слід зазначити, що необґрунтовані відмови АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» суб'єктам господарювання і ОСББ в укладанні договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії призводять не лише до ущемлення їх інтересів, але й до обмеження конкуренції на ринку послуг з постачання електричної енергії.
- (102) Ринок послуг з постачання електричної енергії є конкурентним. На ринку постачання електричної енергії в межах Донецької області діяли понад 300 суб'єктів господарювання – постачальників електричної енергії.

- (103) Вищезазначені дії АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» могли негативно вплинути на стан конкуренції на ринку послуг з постачання електричної енергії, адже без укладеного договору про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії не можливо укласти договір про постачання електричної енергії з обраним електропостачальником, пропозиція якого є найбільш вигідною для споживачів – суб'єктів господарювання та ОСББ.

4.2. Неможливість вчинення Відповідачем таких дій за умов існування значної конкуренції на ринку

- (104) Дії АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» щодо необґрунтованих відмов суб'єктам господарювання та ОСББ в укладенні договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії були б неможливими за умов існування конкуренції на ринку Послуг, адже в такому випадку суб'єкти господарювання і ОСББ мали б можливість обирати між кількома виконавцями, і у разі ущемлення їх інтересів могли б обрати іншого виконавця таких послуг.
- (105) За відсутності конкуренції на ринку Послуг суб'єкти господарювання і ОСББ, яким необхідно укласти договір споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії з метою отримання електричної енергії, не мають альтернативних джерел придбання Послуг.

4.3. Загальні висновки щодо зловживання Відповідачем монопольним становищем

- (106) Дії АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ», яке протягом 2019 - 2021 років, січня - лютого 2022 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку Послуг у визначених Територіальних межах, які полягають у необґрунтованих відмовах в укладанні договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії, кваліфіковано територіальним відділенням як зловживання монопольним (домінуючим) становищем відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

5. Заперечення відповідача та їх спростування.

- (107) Подання про попередні висновки у Справі надіслані АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» листом від 29.09.2022 № 70-02/1-2345, а ТОВ «ПРОКОМ МІСЬКБУД ПРОЕКТ» - листом від 29.09.2022 № 70-02/1-2346.
- (108) На подання про попередні висновки у Справі ТОВ «ПРОКОМ МІСЬКБУД ПРОЕКТ» будь-яких міркувань та/або заперечень не надало.

- (109) На подання про попередні висновки у Справі у листі від 14.10.2022 № 83/13327-вих (вх. від 17.10.2022 № 70-01/1502) АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» зазначило наступне.
- (110) Щодо витребування у ТОВ «ПРОКОМ МІСЬКБУД ПРОЕКТ» документів, що підтверджують або спростовують проведення реконструкції або зміни цільового призначення на зазначених об'єктах нежитлової нерухомості, АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» зазначило, що Правилами роздрібного ринку електричної енергії визначений перелік документів, які необхідно надати для укладання договору, до якого входить копія декларації (повідомлення) про початок виконання будівельних робіт або дозволу на виконання будівельних робіт, а також декларації про готовність об'єкта до експлуатації.
- (111) З цього приводу слід зазначити, що з урахуванням пункту 2.1.8 глави 2.1. розділу II Правил роздрібного ринку копії декларації (повідомлення) про початок виконання будівельних робіт та декларації про готовність об'єкта до експлуатації або сертифіката подаються у разі, якщо це новозбудовані або реконструйовані електроустановки.
- (112) При цьому, Правила роздрібного ринку не вимагають від споживачів надання документу, що спростовує або підтверджує проведення реконструкції, у т.ч. листа Державної архітектурно-будівельної інспекції.
- (113) Також, Постановою Кабінету Міністрів України від 07.06.2017 № 406 «Про затвердження переліку робіт, які не потребують документів, що дають право на їх виконання, та після закінчення яких об'єкт не підлягає прийняттю в експлуатацію» визначено перелік таких будівельних робіт, до яких входять, зокрема реконструкція, капітальний ремонт, технічне переоснащення внутрішніх систем, зокрема силових та слабкострумівих систем, які забезпечують функціонування будівель і споруд.
- (114) Окрім цього, як вже вище зазначалось, НКРЕКП зазначило, що документів, наданих ТОВ «ПРОКОМ МІСЬКБУД ПРОЕКТ» для укладання договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії, було достатньо.
- (115) Щодо відмов новим споживачам в укладенні договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії у зв'язку із наявністю діючого договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії з попереднім власником/користувачем об'єктів АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ», посилаючись на пункту 4.27 розділу IV Правил роздрібного ринку зазначає, що цими Правилами прямо заборонено укладення договорів з новим споживачем до моменту припинення дії договорів зі споживачем, який звільняє приміщення, у частині постачання та розподілу електричної енергії на цей об'єкт.

- (116) Окрім цього, Товариство зазначає, що НКРЕКП в Правилах роздрібного ринку і Кодексі систем розподілу не надано чіткого механізму та порядку дій (конкретних строків, повідомлень попереднього та нового споживача та інше) при здійсненні дострокового припинення договорів про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії з попереднім споживачем після отримання документального підтвердження саме від нового власника/користувача об'єкту шляхом надання заявки на укладання договорів на розподіл з новим споживачем.
- (117) З цього приводу слід зазначити, що пунктом 4.27 розділу IV Правил роздрібного ринку визначено, зокрема, що дія договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії достроково припиняється у разі отримання оператором системи від нового або від попереднього власника (користувача) об'єкта споживача документального підтвердження факту зміни власника (користувача) цього об'єкта.
- (118) Окрім цього, як вище зазначалося, в ході розгляду Справи НКРЕКП у своєму листі зазначила, що у разі зміни споживача (власника/користувача об'єкта) та надання ним до оператору системи розподілу документального підтвердження факту зміни власника/користувача об'єкта, саме оператор системи розподілу має вжити заходів щодо достроково припинити договір про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії з попереднім споживачем (власником/користувачем) та укласти з новим споживачем договір споживача про надання послуг з розподілу.
- (119) Таким чином, з урахуванням вимог Правил роздрібного ринку наявність документального підтвердження факту зміни власника (користувача) об'єкта є підставою для припинення оператором системи розподілу дії договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії, укладеного з попереднім власником (користувачем) об'єкту, в частині розподілу електричної енергії. При цьому, інформація щодо зміни власника/користувача об'єктом може бути надана оператору системи розподілу, як новим, так і попереднім власником/користувачем об'єкта.
- (120) Також, слід зазначити, що статтею 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначено, що виконавець комунальної послуги, який займає монопольне становище на ринку, за наявності у нього технічних можливостей надання комунальної послуги, не вправі відмовити споживачеві в укладенні відповідного договору. Крім того, Правилами роздрібного ринку не передбачено підстав для відмови в укладанні договору про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії, за умови, якщо електроустановки споживача приєднанні до системи розподілу оператора.
- (121) Окрім цього, Товариство у листі від 14.10.2022 № 83/13327-вих (вх. від 17.10.2022 № 70-01/1502) просило при розгляді Справи та прийняття

рішення, врахувати ситуацію, що складалася на даний час у Товариства, а саме з тимчасовою окупацією та проведенням активних бойових дій здебільшого на території ліцензованої діяльності Товариства. Також АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» зазначило, що ним були втрачені власні електромережі у ряді населених пунктів, знизились об'єми розподілу електричної енергії на 30-35% в порівнянні з аналогічним періодом 2021 року, Товариство несе значні витрати на придбання необхідних матеріалів та обладнання для забезпечення безперебійного постачання електричної енергії, своєчасного усунення аварій та відновлення електроживлення споживачам в населених пунктах, і як наслідок Товариство отримало у першому півріччі 2022 року збиток від операційної діяльності у розмірі 101 721 тис. грн.

6. Висновки у справі.

- (122) Таким чином, доказами, зібраними у Справі, доведено висновок про те, що дії АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ», яке протягом 2019 - 2021 років, січня - лютого 2022 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку Послуг у визначених Територіальних межах, які полягають у необґрунтованих відмовах в укладанні договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

7. Визначення розміру штрафу

- (123) Відповідно до частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за порушення, передбачене пунктом 2 статті 50 цього закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- (124) Відповідно до інформації АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ», наданої листом від 20.09.2022 № 83/12298-вих. (вх. від 27.09.2022 № 70-01/1384) дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) Товариства за 2021 рік склав 3 222 684 000 (три мільярди двісті двадцять два мільйони шістсот вісімдесят чотири тисячі) гривень.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7, 12¹ і 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами), пунктами 29, 31, 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правила розгляду

справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету від 19.09.1994 № 5, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (зі змінами), адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» (ідентифікаційний код юридичної особи – (конфіденційна інформація)) відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за підсумками діяльності протягом 2019 - 2021 років, січня — лютого 2022 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з розподілу електричної енергії на території Маріупольського, Нікольського, Мангушського, Авдіївського, Олександрівського, Волноваського, Мар'їнського, Покровського, Селидівського, Великоновоселівського, Торецького, Дружківського, Слов'янського, Костянтинівського, Добропільського, Криворізького, Лиманського, Бахмутського та Краматорського районів Донецької області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ», та електричних мереж інших власників, які приєднані до мереж ліцензіата (з якими укладені відповідні договори згідно з законодавством), із часткою 100 %.

2. Визнати дії АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» (ідентифікаційний код юридичної особи – (конфіденційна інформація)), які полягають у необґрунтованих відмовах в укладанні договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з розподілу електричної енергії, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів та до обмеження конкуренції на ринку послуг з постачання електричної енергії, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. Відповідно до статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, наведене в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» (ідентифікаційний код юридичної особи – (конфіденційна інформація)) штраф у розмірі 10 000 (десять тисяч) гривень.

4. Зобов'язати АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» (ідентифікаційний код юридичної особи – (конфіденційна інформація)) припинити порушення законодавства про захист економічної

конкуренції, наведене в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, та усунути його наслідки.

Відповідно до частини третьої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» штраф повинен бути сплачений у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Згідно з частиною восьмою статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до територіального відділення документи, що підтверджують сплату штрафу.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

Голова колегії

Юрій ГЛАДИК